

Okruhy ke zkoušce z předmětu Slovenské právní dějiny I.
Doc. JUDr. Ladislav Vojáček, CSc.

Charakterizujte patrimoniální pojetí státu!

Jaká podmínka musí být splněna, aby se zvykové (obyčejové) pravidlo stalo právním obyčejem?

Z jakých společenských vrstev si panovníci Velkomoravské říše vybírali dvorské úředníky?

Proč se v souvislosti s právem Velkomoravské říše zmiňujeme o Fuldských análech?

Který právní předpis byl podkladem pro Zakon sudnyj ljudem?

Co vyjadřuje termín penitenciál?

Proč označujeme Sámovu říši jako předstátní útvar (kmenový svaz)?

Výčtem hlavních pravomocí charakterizujte postavení panovníka ve Velkomoravské říši!

Charakterizujte právní obyčej!

Jaký statut mělo území Slovenska ve Velkomoravské říši?

Jak byla organizována územní správa ve Velkomoravské říši?

Jaké právní normy (resp. z kterého právního odvětví) převažují v Zakonu sudnem ljudem?

Čím byla Collectio canorum?

Co víte o tzv. Záповědích (Ustanovení) svatých otců?

Za jakým účelem byla vydána Metodějova (Anonymní) homilie?

Koho považujeme za sjednotitele maďarských kmenů?

Kdy (ve kterém století) přestalo být Slovensko pohraniční provincií a pevněji se spojilo s jádrem uherského státu?

Jakou funkci plnila korunovace uherských králů?

Co označuje termín královský regál?

Kolik členů měla královská rada prvních uherských králů (do poloviny 11. st.)?

Charakterizujte královské komitáty?

Koho označujeme jako hradské jobbagiony?

Co ve středověku označoval termín insurekce?

Jakou funkci plnila v době feudální rozdrobenosti širší královská rada?

Z jaké instituce se vyvinul stavovský sněm?

K roku 1000 se vztahují dvě významné události spojené se vznikem uherského státu. Které?

Proč panovníci určovali tzv. mladšího krále?

Výčtem hlavních pravomocí charakterizujte postavení uherského panovníka v raném středověku!

Které město bylo sídelním městem prvních uherských králů (oficiálním hlavním městem království)?

Který s uherských hodnostářů zpočátku vystupoval jako správce panovníkova dvora?

Na jaké menší jednotky se dělily královské komitáty?

Charakterizujte šlechtický komitát!

Koho označujeme jako královské jobbagiony?

Jaké hlavní příčiny podnítily vznik středověkých měst na Slovensku? Vyjádřete jen heslovitě!

Co označuje termín soud královské přítomnosti?

Jaké základní funkce plnily právní obyčej?

Kdo byl zákonodárcem v ranném feudalismu?

Charakterizujte Štěpánovy zákony!

Charakterizujte Kolomanovy zákony!

Kterou právní památku známe také pod názvem Intelmek?

Čím se lišila druhá Zlatá bula Ondřeje II. od první?

Charakterizujte statut jako pramen práva!

Co bylo obsahem Žilinské právní knihy?

Jaké horní (banské) právo platilo v Banské Štiavnici?
Jak se publikovaly nejstarší uherské zákony?
Co bylo hlavním předmětem úpravy prvních uherských královských zákonů?
Charakterizujte Ladislavovy zákony!
Co víte o Naučení krále Štěpána pro syna Imricha?
Charakterizujte Zlatou bulu Ondřeje II.!
Čím se lišila třetí Zlatá bula (1267) od prvních?
Charakterizujte privilegium jako pramen práva!
Co bylo obsahem Varadínských regist?
Co víte o horním (banském) právu na Slovensku?
V roce 1514 se závislé venkovské obyvatelstvo stalo nevolníky. Jakou (právní) formou se tak stalo?
Co ve středověku vyjadřoval termín uherská (svatoštěpánská) koruna?
Kdo měl v době stavovské monarchie zákonodárnou iniciativu (právo navrhnout přijetí nového zákona)?
Od které doby se začali pravidelně zúčastňovat jednání uherského sněmu zástupci svobodných královských měst?
Jakou agendu vedla v době stavovské monarchie tzv. velká královská kancelář?
Bylo na konci 15. století právně upraveno postavení palatina? Pokud bylo, jak? Pokud ne, proč?
Jaké postavení získal ve stavovské monarchii taverník?
Koho ve středověku označovali jako řádné zemské (krajinské) soudce?
Co označuje termín sedrie?
S jistou licencí lze říci, že v roce 1514 se závislé venkovské obyvatelstvo stalo nevolníky. Co to konkrétně znamenalo?
Co se skrývá za označením inaugurační diplom?
Na který orgán personálně navázala horní tabule uherského sněmu?
Jakou agendu vedla v době stavovské monarchie tzv. malá královská kancelář?
Jakou agendu vedla v době stavovské monarchie tzv. tajná královská kancelář?
Jakou roli hrál za stavovské monarchie personál?
Považujete za pravdivé tvrzení, že vrchní (hlavní) župan byl nejvyšším činitelem komitátní samosprávy? Stručně své stanovisko zdůvodněte!
Který soud za stavovské monarchie rozhodoval šlechtické spory o čest?
Které instituce mohly od druhé poloviny 14. století plnit funkci věrohodných míst?
Co bylo předmětem úpravy šlechtického (zemského) práva?
Co označuje termín dceřinné právo?
Kdo (které orgány, instituce) byl v době stavovské monarchie oprávněn vydávat normativní právní akty, tj. obecně závazné předpisy s celostátní či teritoriálně omezenou působností)?
Jaký byl (právní, právněteoretický) vztah statutů k zákonům a právním obyčejům?
Co víte o právní památce označované jako Zipscher Willkuhr?
Čím se v době stavovské monarchie lišilo přijímání privilegií a zákonů (zákonných článků)?
Co víte o právní památce označované jako Iura civilia?
Kterých středověkých oblastí (odvětví) práva se dotýkalo Tripartitum?
Jaké náležitosti musel podle Tripartita splňovat právní obyčej?
Co označují termíny mateřské a dceřinné právo?
Co bylo obsahem horního regálu?
Co označujeme jako statuty?
Co obsahovala Žilinská kniha?
Co víte o velkém dekretu Matyáše Korvína z roku 1486?

Proč se Tripartitum nestalo zákonem?
Co bylo obsahem první části Tripartita?
Jaké právo bylo inspiračním zdrojem pro práva uherských horních (banských) měst?
Jaké státní útvary existovaly v polovině 16. století na území Uher?
O co opírali v roce 1526 Habsburkové svůj nárok na uherský trůn?
Jaké státoprávní důsledky měla porážka Tökölyho povstání v 80. letech 17. století?
Jaké dva základní problémy řešila Pragmatická sankce (1713, 1723)?
Co označuje termín okolice?
Co charakterizuje byrokratickou formu organizace státní správy, zaváděnou za absolutismu?
Který z uherských ústředních úřadů se stal v průběhu 18. století nejvýznamnější uherskou institucí?
Kterému komitátnímu orgánu příslušela normotvorná pravomoc (právo vydávat statuty)?
Kdo byl ve městě fiškál (syndicus, procurator)?
Kdy v Uhrách vznikly speciální směnečné soudy?
Kterého z kandidátů na uherský trůn po roce 1526 podporovala většina uherské šlechty?
V kterém právním dokumentu je poprvé zakotveno (již dříve vyvinuté) dvoukomorové uspořádání uherského sněmu?
Jaké státoprávní důsledky mělo uzavření Szátmárského míru v roce 1711?
Čím se vyznačuje byrokratický státní úředník?
Ve kterých oblastech státní správy vznikaly první celoříšské orgány s působností i pro Uherské království?
Který z uherských ústředních orgánů byl prvním byrokraticky organizovaným úřadem?
Jak zasáhl do organizace územní správy v Uhrách Josef II.?
Jak se po soudní reformě z roku 1723 označoval nejvyšší šlechtický soud a jak byl vnitřně uspořádán?
Kdo postupně nahradil věrohodná místa a stvrzoval a registroval různé právní úkony?
Čím byla významná usnesení sněmu, svolaného v roce 1790?
Do které doby se uherské zákony oficiálně vydávaly v latině?
Co označujeme jako Planum tabulare?
Kdy vznikl a čím byl Corpus iuris Hungarici?
Co víte o Quadripartitu?
Co víte o právní památce známé jako Novum Tripartitum?
Který právní předpis upravoval na konci 16. století těžbu drahých kovů a rud?
Čím bylo a v jaké právní formě vyšlo tzv. Ratio educationis?
Kdo inicioval sepsání rozhodnutí kuriálních soudů od doby soudní reformy?
Kdo sestavil Corpus iuris Hungarici?
Co víte o obsahu Quadripartita?
Jaké byly osudy sbírky Articuli iuris tavernicalis po roce 1526?
Které objekty, příp. společenské zájmy chránila ustanovení nejstarších právních památek?
Co vyjadřuje termín kasuistika?
Uveďte příklady typických trestů, ukládaných za méně závažné delikty a snižujících čest a důstojnost pachatele!
V čem spočívala podstata deliktu označovaného jako nevěrnost (infidelitas)?
Ke sbírce Corpus iuris Hungarici byl připojen text jednoho rakouského trestního zákona. Kterého?
Co je charakteristické pro obžalovací proces a kdy se v Uhrách uplatňoval?
Vysvětlete termín ordál!
Která uherská právní památka dokládá ordálovou praxi?
Co je charakteristické pro inkviziční proces a kdy se v Uhrách uplatňoval?
Měla v nejstarším právu vliv na výměru trestu recidiva, tedy opakované páchaní deliktů téhož druhu?

Co vyjadřuje termín talio?
V čem ve středověku spočívalo právo asyly?
V čem spočívala podstata deliktu označovaného jako nečestnost (infamia)?
Vysvětlete termín inkvizice v pojetí uherského středověkého práva!
Kdo a kdy rozhodující měrou přispěl k vyloučení ordálů jako způsobu zjišťování viny?
Jakou podobu měla ordálová zkouška uplatňovaná ve varadínské kapitule na začátku 13. století?
Co vyjadřuje termín tortura a můžeme se s ní setkat v ustanoveních Tripartita?
Které faktory měly za následek omezení způsobilosti fyzických osob k právům?
Jaké typy právnických osob znalo uherské právo? Vyjmenujte alespoň čtyři!
K čemu se vztahuje termín kolektivní nobilita?
Co víte o nadacích ve středověkém uherském státě?
Co se podle uherského práva označovalo jako nezákonné příbuzenství?
Co víte o adoptivním příbuzenství?
Jaké právní důsledky se pojily ke švagrovství?
Co mohlo působit jako manželská překážka?
Čím se lišily zakazující manželské překážky od vylučujících?
Které faktory ovlivňovaly rozsah způsobilosti fyzických osob k právům a povinnostem?
Které faktory měly za následek omezení způsobilosti fyzických osob k právním úkonům?
Vysvětlete termín královský fiskus!
Co jíte o církevních veřejnoprávních korporacích?
Stručně charakterizujte rodinný nedíl!
Co se podle uherského práva označovalo jako kognátské příbuzenství?
Koho pojilo duchovní příbuzenství?
Jaké důsledky spojovalo uherské právo se zasnoubením?
Mohlo ve středověku manželství zaniknout za života obou manželů?
Čím se lišilo pojetí nemovitostí podle uherského práva od tradičního římskoprávního výkladu tohoto pojmu?
Co se označovalo jako majetek věčného práva?
Uveďte nejtypičtější formu derivativního nabývání vlastnictví v uherském právu!
Souvisejí spolu pojmy statuce a aprehenze? Pokud ano, jak? Pokud ne, co znamenají?
Co označujeme jako komposesorát?
Vyjmenujte speciální práva žen!
Co ve středověkém rodinném právu označoval termín koakvizice?
Co víte o zajištění závazků ve středověku?
Co charakterizuje antichretické zástavní (záložné) právo?
Které skupiny dědiců mohly dědit v rámci intestátní posloupnosti?
Které faktory ve středověku bránily rychlejšímu rozvoji závazkového práva?
Co ve starém slovanském právu znamenalo slovo dluh?
Jak se v uherském právu rozdělovaly závazky, v nichž vystupovalo na jedné – dlužnické nebo věřitelské – nebo na obou stranách závazkového poměru více subjektů?
Jakou podobu mělo ve středověku osobní ručení za závazky?
Jaké věci považovalo uherské právo za právně nedělitelné?
Čím se lišilo vlastnické právo k nemovitostem v královských městech na jedné straně a ostatních (poddanských) městech na straně druhé?
Uveďte nejtypičtější formy originálního nabývání vlastnictví v uherském právu!
Uveďte některá z pout, která vázala bývalé nedílníky (kondividenty) po rozdělení nedílu!
Co označujeme jako menší regální práva?

Co označujeme jako urbář?

Čím se liší služebnosti a reálná břemena?

Co charakterizuje vadimoniální zástavní (záložně) právo?

Který institut plnil ve středověku podobnou úlohu jako nepřímý testament, tj. nepřímo umožňoval disponovat s majetkem pro případ smrti?

Lze říci, že se ve středověkém uherském právu uplatňoval princip smluvní volnosti? Zdůvodněte!

V jakém dokumentu z první poloviny roku 1848 zakotvili své požadavky představitelé slovenského národního hnutí?

Jaké státoprávní požadavky vznesli slovenští činitelé v Žiadostech slovenského národa v roce 1848?

Heslovitě napište, co víte o bratislavské marcové ústavě (1848)?

V čem spočíval význam bratislavské marcové ústavy?

Jaká protifeudální opatření prosadily maďarské revoluční síly v roce 1848?

Jaká obecně demokratická opatření prosadily maďarské revoluční síly v roce 1848?

Jak se změnilo uspořádání habsburské monarchie po schválení bratislavské marcové ústavy (= pokuste se nové uspořádání pojmenovat!)?

Co označuje výraz „odpovědné ministerstvo“?

Kdo (uveďte funkci i jméno) byl nejvyšším představitelem uherského státu (= hlavou státu) podle bratislavské marcové ústavy?

Stručně charakterizujte vztahy mezi vídeňským panovnickým dvorem a uherskou částí monarchie v závěru roku 1848 a na začátku roku 1849?

Kde a za jakým konkrétním účelem vznikla v roce 1848 Slovenská národní rada?

Heslovitě napište, co víte o Stadionově ústavě (1849)?

Jak reagovali maďarští činitelé v roce 1849 na vyhlášení Stadiónový (marcové) ústavy?

K čemu se váží Silvestrovské patenty!

Jak se především změnila podoba uherského právního řádu v době Bachova absolutismu?

Kdy (určete co nejpřesněji) vznikl a čím byl významný Říjnový diplom?

Čeho se dotýkal tzv. Říjnový diplom z roku 1860?

Heslovitě napište, co víte o Schmerlingově ústavě (februárovej ústave, februárovom patente z roku 1861)?

Jaký orgán vznikl na základě februárové ústavy (februárového patentu) z roku 1861?

Proč se konala tzv. Judexkuriální konference?

Čemu se věnovala tzv. Judexkuriální konference?

Které rakouské právní předpisy platily v uherské části monarchie po roce 1861?

Co víte o uplatnění občanského zákoníku z roku 1811 (ABGB) v uherské části monarchie?

Co víte o činnosti uherského sněmu v letech 1862 – 1965?

Proč označujeme období let 1861 – 1967 jako období provizoria?

V čem spočívala podstata rakousko-uherského vyrovnání?

Co víte o tzv. Delegacích?

Které orgány fungovaly po roce 1867 jako společné pro celou habsburskou monarchii?

Na základě čeho (jakým způsobem) se někdo mohl stát členem uherského sněmu (Národního shromáždění) po roce 1867?

O jaké předpisy se opíralo vnitřní uspořádání Zalitavska po roce 1867 (= jaké ústavní předpisy tu platily)?

Jaké organizační celky vznikly podle municipálního zákona z roku 1870?

Na jaké typy se členily obce podle zákona z roku 1871?

Co nového přinesl do úpravy manželských poměrů zákon z roku 1894 (zák. čl. XXXI/1894)?

Charakterizujte uherský jazykový zákon z roku 1868!

Jak se běžně nazývá uherský předpis z roku 1907, upravující školskou problematiku?

Jaké soukromoprávní předpisy z doby po rakousko-uherském vyrovnání znáte?

Charakterizujte uherský manželský zákon!

Charakterizujte úpravu obchodního a směnečného práva!

Jaké trestněprávní předpisy z doby po rakousko-uherském vyrovnání znáte?

Z jakých principů vycházely uherské trestněprávní předpisy z doby po rakousko-uherském vyrovnání?

Vyjmenujte nejdůležitější kodifikace z doby po rakousko-uherském vyrovnání!

Co se skrývá za označením decízie?

V souvislosti s kterým dokumentem (a z které doby) se objevil pojem „slovenské Okolie“?

Čím se lišil politický program tzv. Staré školy a tzv. Nové školy ve druhé polovině 19. století?

Jaká politická strana sdružovala na začátku 20. století jádro slovenských národních činitelů?